

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА

ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА БІЗНЕС-ЕКОНОМІКИ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач аспірантури та

докторантури

И. Сидор Чистякова І.А.

« 27 » березня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

Асистентська практика (наукова)

третій (освітньо-науковий) рівень

галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

спеціальність **051 Економіка**

освітньо-професійна програма **Економіка**

мова навчання **українська**

Погоджено науковою радою Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка

« 24 » березня 2022 р.

Голова:

О.Ю. Кудріна
Кудріна О.Ю., д.е.н., професор

Суми – 2022

Робоча програма «Асистентська практика (наукова)» для аспірантів

«29» серпня 2022 р. – 15 с.

Розробники:

Божкова Вікторія Вікторівна, д.е.н., професор, завідувач кафедри бізнес-економіки та адміністрування;

Самодай Валентина Петрівна, к.е.н., доцент кафедри бізнес-економіки та адміністрування

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри бізнес-економіки та адміністрування

Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Божкова В.В.)
(прізвище та ініціали)

«29» серпня 2022 р.

© Божкова В.В., 2022

© Самодай В.П., 2022

© СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2022

Опис

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Доктор філософії	Цикл професійної підготовки, обов'язкова	
		Рік підготовки:	
3-й			
Семестр			
5-й		5-й	
Лекції			
-		-	
Практичні			
-		-	
Лабораторні			
-		-	
Самостійна робота			
120 год.		120 год.	
Консультації:			
-		-	
Загальна кількість годин – 120		Вид контролю: залік	

1. Мета проходження асистентської практики (наукової)

Організація та проведення асистентської практики (наукової) здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти регламентується Положенням про асистентську практику аспірантів Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (№ 213 від «26» квітня 2021 р.) та Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), який затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261. Асистентська практика (наукова) є компонентом практичної професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності та спрямована на набуття навичок здійснення освітнього процесу у ЗВО й формування вмій викладацької діяльності, зокрема, викладання спеціальних дисциплін, організації навчальної діяльності студентів та науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти.

Асистентська практика (наукова) проводиться з метою підготовка до науково-педагогічної роботи в закладі вищої освіти через набуття практичних навичок і досвіду наукової діяльності, необхідних для викладання дисципліни за профілем отриманої спеціальності в закладах вищої освіти після отримання освітньо-наукового рівня доктора філософії.

Завданнями асистентської практики (наукової) визначено:

- оволодіння здобувачами вищої освіти основами науково-методичної та навчально-методичної діяльності, різноманітними освітніми технологіями для проведення навчальних занять;
- ознайомлення аспірантів із різними формами та методами викладання дисциплін, способами структурування і представлення навчального матеріалу, активізації наукової діяльності, особливостями професійної риторики, формами контролю та прийомами оцінювання освітньої діяльності у вищій школі;
- формування потреби у здобувачів вищої освіти в самовдосконаленні себе як науковця, підвищенні своєї кваліфікації;
- набуття здобувачами професійних якостей майбутнього викладача закладу вищої освіти та досвіду проведення всіх форм організації освітнього процесу і видів навчальних занять у ЗВО;
- ознайомитися з особливостями організації освітнього процесу ЗВО; реалізацією освітніх програм освітніх рівнів «Бакалавр», «Магістр»; обсягами навчального навантаження викладачів ЗВО; планами роботи кафедри і викладача.

Відповідно до освітньо-наукової програми «Економіка» спеціальності 051 Економіка за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти (доктор філософії) Асистентська практика (наукова) забезпечує оволодіння **інтегральною, загальними та фаховими компетентностями:**

ІК – здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики;

- ЗК01 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК02 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК03 – здатність працювати в міжнародному контексті;
- ЗК04 – здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- ЗК05 – здатність розв’язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності;
- СК01 – здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей;
- СК02 – здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами;
- СК03 – здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп’ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності;
- СК04 – здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти;
- СК05 – здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції;
- СК06 – здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей;
- СК07 – здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проекти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.

2. Передумови проходження асистентської практики (наукової)

Асистентській практиці (науковій) передують Асистентська (педагогічна) практика та вивчення всіх ОК НП ОНП.

База проходження асистентської практики (наукової). Згідно «Положення про асистентську практику аспірантів Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка» ((№ 213 від «26» квітня 2021 р.)) організатором асистентської практики є кафедра, за якою закріплений аспірант. Базою для проходження практики є кафедра, на якій працює науковий

керівник аспіранта. Завідувач аспірантури і докторантури знайомить аспірантів із формою та змістом звітної документації і здійснює облік проходження практики аспірантами.

Організація асистентської практики (наукової) відбувається згідно «Положення про асистентську практику аспірантів Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка» (рішення Вченої ради університету від 26.04.2021 р., протокол № 11) <https://sspu.edu.ua/polozhennya> та навчального плану підготовки доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка.

Діяльність здобувача третього рівня вищої освіти у період проходження асистентської практики (наукової) є складником практичної професійної підготовки до викладацької діяльності в закладах вищої економічної освіти та спрямована на набуття компетенцій здійснення освітнього процесу у ЗВО під час викладацької діяльності, зокрема, викладання спеціальних дисциплін, організації навчальної та наукової діяльності здобувачів вищої освіти.

Контроль за виконанням асистентської практики (наукової) здійснює гарант ОНП та науковий керівник аспіранта. Безпосереднє керівництво практикою науковим керівником передбачає:

- 1) забезпечення чіткої організації, планування та обліку результатів практики;
- 2) затвердження загального плану-графіку проведення практики;
- 3) добір дисциплін для проходження практики;
- 4) надання методичної допомоги в плануванні та організації взаємодії;
- 5) контроль за роботою аспіранта, відвідування ним занять та виконання інших видів робіт;
- 6) підготовка відгуку про проходження практики.

За підсумками проходження асистентської практики (наукової) здобувач освіти подає на кафедру Звіт про проходження практики. Звіт та витяг з протоколу засідання кафедри про затвердження звіту подаються до аспірантури. Зазначена документація зберігається в особовій справі аспіранта.

3. Результати проходження асистентської практики (наукової)

РН01	Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, соціально-економічних систем і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій
РН02	Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері економіки з метою досягнення економічної та соціальної ефективності в умовах глобалізації

PH03	Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у галузі економіки та дотичних міждисциплінарних напрямках
PH04	Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи
PH05	Пропонувати нові рішення, розробляти та реалізовувати наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності
PH06	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях
PH07	Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності
PH08	Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми
PH09	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти
90 – 100	Здобувач вищої освіти повністю виконав план-графік практики; продемонстрував сформовані професійні компетентності як викладач у вищій школі; виявив високий рівень активності та самостійності; володіє систематичними знаннями щодо розробки та застосування освітніх технологій для організації та проведення

	навчальних занять; вчасно подав звітну документацію
82 – 89	Здобувач вищої освіти повністю виконав план-графік практики; продемонстрував сформовані професійні компетентності викладацької роботи в закладах вищої освіти на достатньому рівні; володіє комплексними знаннями щодо розробки навчального матеріалу, способами та прийомами оцінювання результатів освітньої діяльності; здатен достатньою мірою використовувати набуті компетентності у професійній діяльності; однак не виявив достатньої самостійності, або ж має окремі зауваження щодо якості виконання однієї з практичних складових
74 – 81	Здобувач вищої освіти виконав переважну більшість завдань плану-графіку практики; має достатньо сформовані професійні компетентності викладацької роботи в закладах вищої освіти; володіє комплексними знаннями щодо навчально-методичної роботи; спроможний частково використовувати їх у професійній діяльності; вчасно подав звітну документацію, однак має зауваження щодо якості виконання практичних складових.
64 – 73	Здобувач вищої освіти виконав основні завдання плану-графіку практики; має задовільний стан сформованих професійних компетентностей; спроможний до задовільного використання їх у професійній діяльності; має зауваження щодо якості виконання практичних складових та правильності оформлення звітної документації.
60 – 63	Здобувач вищої освіти виконав частину завдань плану-графіку практики; володіє задовільним обсягом компетентностей у межах програми, здатен до мінімального використання набутих навчальних досягнень у професійній діяльності; має зауваження щодо якості виконання практичних завдань, своєчасності та оформлення звітної документації.
35 – 59	Здобувач вищої освіти не виконав більшість завдань плану-графіку практики; не достатньо володіє обсягом навчальних досягнень щодо виконання завдань практики; неспроможний використовувати їх у професійній діяльності; має суттєві зауваження щодо якості виконання практичних завдань, своєчасності та правильності оформлення звітної документації.
1 – 34	Здобувач освіти не володіє компетентностями щодо виконання завдань практики, не здатен використовувати їх у професійній діяльності, не виконав програму практики без поважних причин.

Розподіл балів

Асистентська практика (наукова) аспірантів оцінюється за всіма видами діяльності відповідно до розробленої системи балів, які підсумовуються і отриманий результат співвідноситься зі шкалою оцінювання: національною за ECTS. За цим результатом виставляється залік.

№	Вид діяльності	Кількість балів
1.	Розробка індивідуального плану-графіку проходження асистентської практики	0-5 балів
2.	Зміст емпіричних методів: анкетування, спостереження, порівняння, оцінювання, моделювання у наукових дослідженнях економічної спрямованості. Організація власного наукового дослідження.	
3.	Знайомство з організацією навчально-методичного та наукового процесів у структурних підрозділах університету	
4.	Вивчення авторських методик викладання дисциплін, що належать до предметного поля напряму підготовки аспіранта в ході відвідування навчальних занять провідних викладачів кафедри	0-10 балів
5.	Наукове проектування навчально-методичних комплексів дисциплін (модулів) відповідно до профілю підготовки	
6.	Розробка змісту навчальних занять із дисципліни й обґрунтування вибору освітніх технологій з використанням наукових підходів	0-60 балів
7.	Підготовка необхідних для проведення занять науково-дидактичних матеріалів відповідно до робочої програми навчальної дисципліни	
8.	Розробка контрольних завдань (тестів) з метою формування фонду оціночних засобів для проміжної атестації здобувачів вищої освіти	
9.	Самостійне проведення занять із навчальної дисципліни (3 лекції, 5 практичних занять) із використанням інноваційних наукових технологій	
10.	Відвідування й аналіз занять, що проводяться аспірантами, аналіз і самооцінка результатів науково-педагогічної діяльності	0-5 балів
11.	Індивідуальна робота зі здобувачами вищої освіти ОР бакалавр та ОР магістр, керівництво науково-дослідною роботою здобувачів	0-20 балів
12.	Вивчення методик організації творчої наукової діяльності здобувачів вищої освіти, відбір і складання творчих завдань із дисциплін напряму підготовки; участь у організації та	

	проведенні олімпіад, відборі конкурсних робіт та проведенні різноманітних конкурсів серед здобувачів вищої освіти	
13.	Упровадження результатів наукових досліджень, отриманих аспірантом під час проведення дисертаційного дослідження, в освітній процес	
14.	Методологічне та інформаційне забезпечення наукового дослідження. Проведення консультацій з приводу підготовки фахових статей та тез	
15.	Обґрунтування науково-методичних рекомендацій щодо вдосконалення навчального й виховного процесів на кафедрі у закладі вищої освіти	
Разом		0-100 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	задовільно
64 – 73	D	
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів

Засобами оцінювання та методами презентації результатів проходження асистентської практики (наукової) є: виконання індивідуального плану-графіку, звіт з асистентської практики аспіранта та звітні матеріали, залік.

6. Програма асистентської практики (наукової)

Етапи практики	Зміст асистентської практики	
	Контактна робота з керівником практики, аудиторні заняття	Самостійна робота аспіранта
1	Консультації з керівником асистентської практики (наукової) зі складання індивідуального плану графіку проходження практики	Складання індивідуального плану проходження практики
2	Консультації з керівником асистентської практики (наукової) зі складання тестових завдань та підбору науково-дидактичних матеріалів до певних дисциплін	Вивчення інформаційних джерел із сучасних форм, методів і технологій оцінки результатів навчання. Складання тестових завдань із конкретної дисципліни. Аналіз і вибір методів, технологій навчання; вивчення дидактичних матеріалів
3	Відвідування занять провідних викладачів кафедри, ЗВО, занять інших аспірантів (не менше 5 занять)	Аналіз методик проведення різних форм навчальних занять
4	Консультації з керівником асистентської практики (наукової) з організації курсового (дипломного) проектування, науково-дослідницької та самостійної роботи здобувачів вищої освіти	Вивчення інформаційних джерел із сучасних форм, методів і технологій організації курсового (дипломного) проектування, науково-дослідницької та самостійної роботи здобувачів вищої освіти, оцінки результатів навчання, щодо впровадження результатів наукових досліджень у навчальний процес. Підготовка методичних вказівок до практичними заняття, курсового проектування, самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

5	<p>Проведення занять у групі здобувачів вищої освіти відповідно до індивідуального плану проходження практики:</p> <ul style="list-style-type: none"> – проведення 5 лекційних занять відповідно до розкладу з дисциплін, закріплених за аспірантом; – проведення 4 практичних занять відповідно до розкладу з дисциплін, закріплених за аспірантом; – проведення 1 консультації з дисциплін, закріплених за аспірантом; – самоаналіз (усний) проведення лекційних та практичних занять 	<p>Підготовка до проведення занять і самоаналіз результатів проведення навчальних занять</p>
6.	<p>Консультації з керівником асистентської практики (наукової) з підготовки науково-методичної публікації та/або використання результатів наукових досліджень у навчальному процесі</p>	<p>Науково-методична робота. Підготовка тез доповіді на науково-методичну конференції та/або методичних рекомендацій та дидактичних матеріалів з результатами наукових досліджень</p>
7	<p>Участь у наукових заходах кафедри, ЗВО, роботі наукових гуртків. Індивідуальна робота зі здобувачами вищої освіти ОР бакалавр та ОР магістр; надання допомоги кураторам в організації наукової роботи зі здобувачами</p>	<p>Вивчення матеріалів з організації наукової роботи у ЗВО. Добір методик організації наукової, творчої, навчальної діяльності здобувачів, відбір і складання творчих завдань із дисциплін за спеціальністю 051 Економіка</p>
8	<p>Консультації з керівником асистентської практики з підготовки звіту й захист результатів асистентської практики (наукової)</p>	<p>Підготовка звіту з асистентської практики</p>

7. Рекомендована література

Основні:

1. Бахрушин В. Органи управління в освіті у світлі нового закону «Про освіту». Освітня політика: портал громадських експертів. 2018. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/1157-organi-upravlinnya-v-osviti-u->

svitlinovogozakonu-pro-osvitu

2. Бондар В. Дидактика: підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Либідь, 2015. – 252с.

3. Воронцова А. С., Барвінок В. Ю. Васильєва Т. А. Мапування ключових інтересів та зон комплементарності стейкхолдерів в умовах реформування системи освіти для запобігання трудовій еміграції. Реформування системи освіти для запобігання трудовій міграції : монографія / за заг. ред. С. В. Леонова та В. В. Боженко. Суми : Сумський державний університет, 2021. С. 190–207.

4. Горна М. О., Пронь Н. Б. Навчання під час війни: забезпечення безперервності освітнього процесу в Україні та за її межами. Освітня аналітика України. 2022. № 2 (18). С. 112–127. URL: https://science.iea.gov.ua/wp-content/uploads/2022/06/9_Horna_Pron.pdf

5. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ; Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2016. 278 с.

6. Гуляев В. М., Коробочка О. М. (укл.) (2016). Асистентська практика: методичні рекомендації для аспірантів. Дніпродзержинськ: ДДТУ. 2016. – 183 с.

7. Казак. І. О. Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни: навч. посіб. для підготовки докторів філософії очної форми навчання, Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 196 с.

8. Кучерук, О. А., Башманівська, Л. А., Усатий, А. В., Шевцова, Л. С. (укл.). Асистентська педагогічна практика: методичні рекомендації. Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка. 2021. – 248 с.

9. Лопушинська О., Смірнова К. Інноваційний підхід в управлінні закладами вищої освіти України : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку економіки, фінансів та управління». Нові можливості, проблеми, перспективи (10 листопада 2021 р.). 2021. Р. 375–377. URL: http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45227/1/Zbirnik_conf_10112021%284%29.pdf#page=375.

10. Maiorov A. A. Management of a higher education institution and ways to implement effectively its innovation policy. Publishing House LLC «Scientific and Educational Initiative». 2021. URL: 10.46224/ecoc.2021.2.5.

11. Мещанінов О.П. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні: монографія. Миколаїв: Вид-во МДГУ імені П.Могили, 2015. – 460 с.

12. Нагорняк Т. Л. Потенціал ЗВО в системі управлінських практик. Всеукраїнська наукова конференція «Україна як суспільство ризику» (м. Дніпро, 23 квітня 2021 року). 2021. С. 102–104. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/facults/fsocgum/sociologia/Ukrajina_jak_suspilstvo_ryzyku.pdf#page=103.

13. Oleksyuk O. Psychological and pedagogical conditions of multicultural competence of future specialists in medical and pharmaceutical industry* NV Alokhina, TV Lutaieva 2015. С. 86–94

14. Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів : Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017. № 38–39. Ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5499-17#Text>.

15. Скорик Т. В. Освіта впродовж життя в контексті євроінтеграційних процесів // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г.Шевченка. Чернігів: ЧНПУ, 2016. Вип.135. С. 232–235.

16. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>

17. Хриков С.М. Методологія педагогічного дослідження: монографія. Харків: ФОН Панов А.М., 2017. – 237с.

Додаткова:

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2018. – 384 с.

2. Денищук Т. А., Косарєва Г. С. Педагогічна практика. зміст, організація, проблемні аспекти формування педагогічної майстерності. Миколаїв: Вид-во ЧНУ імені Петра Могили. 2017. – 243 с.

3. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник /В. В Каплінський. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. – 224 с.

4. Кононенко, О.І. Методичні вказівки з проведення педагогічної (асистентської) практики для здобувачів освітньо-наукового рівня (доктор філософії) спеціальності 053 «Психологія». Одеса: ОНУ. 2020. – 179 с.

5. Левченко Г.І. Розвиток освіти та особистості в різних педагогічних системах. Вінниця: Нова школа, 2017. – 510 с.

6. Ортинський В., Ортинський І. Педагогіка вищої школи: підручник. Львів.: Львівська політехніка, 2017. – 500 с.

7. Розподіл коштів з державного бюджету між закладами вищої освіти / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/vishaosvita/rozpodil-koshtiv-z-derzhavnogo-byudzhetu-mizh-zakladami-vishoyi-osviti-u2020>.

8. Романовський О. О., Романовська Ю. Й., Романовська О. О., Махді М. Є. Інноватика вищої освіти: управління інноваціями у сфері вищої освіти і науки. Журнал соціальної трансформації та освіти. 2021. Вип. 2 (2). С. 47–6. URL: 10.54480/jste.v2i2.37.

9. Machado D. Q., Ney Matos F. R. & Fernandes de Mesquita R. Relations between innovation management and organisational sustainability: a case study in a Brazilian higher education institution. Environment, Development and Sustainability. 2022. 24. P. 11127–11152. URL: https://www.researchgate.net/publication/355730135_Relations_between_innovation_management_and_organisational_sustainability_a_case_study_in_a_Brazilian_higher_education_institution.

10. Сбруева А. А. (ред.) (2019). Наскрізна педагогічна практика. навч.-метод. посіб. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка. 2019. – 236 с.

11. Чорноус А. Мотиви та бар'єри науково-дослідної діяльності в Сумському державному університеті. Аналітичний звіт. 2021. С. 54.

Інтернет-ресурси

1. Болонська декларація URL : www.mon.gov.ua/education/higher/bolon/
2. Загальні відомості про вищу освіту в Україні [URL : www.mon.gov.ua/education/higher/higher
3. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». 10 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>
4. Нормативно-правова база наукової діяльності у вищих навчальних закладах URL: <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/nauka/naukovadiyalnistuvishchikh-navchalnikh-zakladakh/4688>
5. Педагогіка вищої школи: конспект лекцій. Електронний доступ: http://pidruchniki.com/19991130/pedagogika/pedagogika_vischoyi_shkoli
6. Педагогіка вищої школи. Туркот Т. І. Електронний доступ: <http://westudents.com.ua/knigi/352-pedagogka-vischo-shkoli-turkot-tl.html>
7. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) від 23 березня 2016 р. № 261 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>
8. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. № 261 із змінами (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 № 283)
9. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник К. : Центр учбової літератури, 2017 URL: http://dmeti.dp.ua/file/kdoczn_10892.pdf
10. Сайт «Аспірант України» URL: <http://mi.intranet.aspirant.com.ua/>
11. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/051-ekonomika-M.pdf>].
12. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/051-Ekonomika-bakalavr.28.07-1.pdf>
13. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2022/05/10/051-Ekonom.dokt.fil.424-16.09.2022.pdf>

14. Сучасні педагогічні технології та методика їх застосування у вищій школі. П'ятакова Г. П., Заячківська Н. М. Електронний доступ: http://tourlib.net/books_others/pedtehnol1.htm

15. Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі URL: <http://dspace.oneu.edu.ua>

8. Методичне забезпечення

Асистентська практика (наукова) здійснюється за наявності дидактичних та ілюстративних матеріалів, а також навчально-методичного матеріалу (посібників, монографій, наукових розробок, літератури та електронних ресурсів).

Обладнання: ноутбук або ПК з зовнішньою звуковою картою та програмним забезпеченням (Steinberg Cubase 8.5 (або більш сучасна версія), Adobe Audition 1.6 (або більш сучасна версія), набір FabFilter TotalBundle 2017 (або більш сучасна версія).